

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദ്വിതീയസ്കന്ധേ സപ്തമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദ്വിതീയസ്കന്ധേ സപ്തമോഽധ്യായഃ ॥

ബ്രഹ്മോവാച

യത്രോദ്യതഃ ക്ഷിതിതലോദ്ധരണായ ബിഭ്രത്

ക്രൗഡീം തനും സകലയജ്ഞമയീമനന്തഃ ।

അന്തർമഹാർണവ ഉപാഗതമാദിദൈത്യം

തം ദംഷ്ട്രയാദ്രിമിവ വജ്രധരോ ദദാര ॥ 1 ॥

ജാതോ രുചേരജനയത് സുയമാൻ സുയജ്ഞ

ആകൃതിസൂനുരമരാന്ഥമ ദക്ഷിണായാം ।

ലോകത്രയസ്യ മഹതീമഹരദ് യദാർത്തിം

സ്വായംഭുവേന മനുനാ ഹരിരിത്യനൃകൃതഃ ॥ 2 ॥

ജജ്ഞാ ച കർദമഗൃഹേ ദ്വിജ ദേവഹൂത്യാം

സ്ത്രീഭിഃ സമം നവഭിരാത്മഗതിം സ്വമാത്രേ ।

ഊചേ യയാഽന്ത്ഥശമലം ഗുണസംഗപങ്ക -

മസ്മിൻ വിധൂയ കപിലസ്യ ഗതിം പ്രപേദേ ॥ 3 ॥

അത്രേരപത്യമഭികാക്ഷത ആഹ തുഷ്ടോ

ദത്തോ മയാഹമിതി യദ് ഭഗവാൻ സ ദത്തഃ ।

യത്പാദപങ്കജപരാഗപവിത്രദേഹാ

യോഗർദ്ധിമാപുരുഭ്യീം യദുഹൈഹയാദ്യാഃ ॥ 4 ॥

തപ്തം തപോ വിവിധലോകസിന്ധുക്ഷയാ മേ
 ആദൗ സനാത് സ്വതപസഃ സ ചതുഃസനോഽഭൂത് |
 പ്രാക്കൽപസസ്സവവിനഷ്ടമിഹാത്മതത്ത്വം
 സമ്യഗ് ജഗാദ മൂനയോ യദചക്ഷതാത്മൻ || 5 ||

ധർമസ്യ ദക്ഷദുഹിതർയജനിഷ്ട മൂർത്യാം
 നാരായണോ നര ഇതി സ്വതപഃപ്രഭാവഃ |
 ദൃഷ്ട്വാഽത്മനോ ഭഗവതോ നിയമാവലോപം
 ദേവ്യസ്ത്വനംഗപൃതനാ ഘടിതും ന ശേകുഃ || 6 ||

കാമം ദഹന്തി കൃതിനോ നനു രോഷദൃഷ്ട്വാ
 രോഷം ദഹന്തമുത തേ ന ദഹന്ത്യസഹ്യം |
 സോഽയം യദന്തരമലം പ്രവിശൻ ബിഭേതി
 കാമഃ കഥം നു പുനരസ്യ മനഃ ശ്രയേത || 7 ||

വിധുഃ സപത്നുദിതപത്രിഭിരന്തി രാജേണാ
 ബാലോഽപി സന്നുപഗതസ്തപസേ വനാനി |
 തസ്മാ അദാദ് ധ്രുവഗതിം ഗൃണതേ പ്രസന്നോ
 ദിവ്യാഃ സ്തുവന്തി മൂനയോ യദുപർയധസ്താത് || 8 ||

യദ്യേനമുത്പഥഗതം ദ്വിജവാക്യവജ്ര -
 വിപ്ലുഷ്ടപൗരുഷഭഗം നിരയേ പതന്തം |
 ത്രാത്യാർഥിതോ ജഗതി പുത്രപദം ച ലേഭേ
 ദുഗ്ധാ വസൂനി വസുധാ സകലാനി യേന || 9 ||

നാഭേരസാവൃഷഭ ആസ സുദേവിസൂനു -
 ര്യോ വൈ ചചാര സമദ്യഗ് ജഡയോഗചർയാം |
 യത്പാരമഹംസ്യമൃഷയഃ പദമാമനന്തി
 സ്വസ്ഥഃ പ്രശാന്തകരണഃ പരിമുക്തസംഗഃ || 10 ||

സഭ്രേത മമാസ ഭഗവാൻ ഹയശീരഷാമോ
 സാക്ഷാത് സ യജ്ഞപുരുഷസ്തപനീയവർണ്ണഃ |
 ഛരണോമയോ മഖമയോഽഖിലദേവതാത്മാ
 വാചോ ബഭൂവുരുശതീഃ ശ്വസതോഽസ്യ നസ്തഃ || 11 ||

മത്സ്യോ യുഗാന്തസമയേ മനുനോപലബ്ധഃ
 ക്ഷോണീമയോ നിഖിലജീവനികായകേതഃ |
 വിസ്രംസിതാനുരുഭയേ സലിലേ മുഖാൻമേ
 ആദായ തത്ര വിജഹാര ഹ വേദമാർഗാൻ || 12 ||

ക്ഷീരോദധാവമരദാനവയുമപാനാ -
 മുൻമഥ്നതാമമൃതലബ്ധയ ആദിദേവഃ |
 പൃഷ്ഠേന കച്ഛപവപുർവിദധാര ഗോത്രം
 നിദ്രാക്ഷണോഽദ്രിപരിവർതക്ഷാണകണ്ഡുഃ || 13 ||

ത്രൈവിഷ്ടപോരുഭയഹാ സ നൃസിംഹരൂപം
 കൃത്വാ ഭ്രമദ്ഭുകുടിദംഷ്ട്രകരാലവക്ത്രം |
 ദൈത്യേന്ദ്രമാശു ഗദയാഭിപതന്തമാരാ -
 ദുരൗ നിപാത്യ വിദദാര നഖൈഃ സ്ഫുരന്തം || 14 ||

അന്തഃസരസ്യുരുബലേന പദേ ഗൃഹീതോ
 ഗ്രാഹേണ യൂഥപതിരംബുജഹസ്ത ആർതഃ |
 ആഹേദമാദിപുരുഷാഖിലലോകനാഥ
 തീർഥശ്രവഃ ശ്രവണമംഗലനാമധേയ || 15 ||

ശ്രുത്വാ ഹരിസ്തമരണാർഥിനമപ്രമേയ -
 ശ്വക്രായുധഃ പതഗരാജഭുജാധിരുന്ധഃ |
 ചക്രേണ നക്രവദനം വിനിപാദ്യ തസ്ഥാ -
 ഭാസ്തേ പ്രഗൃഹ്യ ഭഗവാൻ കൃപയോജ്ജഹാര || 16 ||

ജ്യായാൻ ഗുണൈരവരജോഽപ്യദിതേഃ സുതാനാം
 ലോകാൻ വിചക്രമ ഇമാൻ യദഥാധിയജ്ഞഃ |
 ക്ഷമാം വാമനേന ജഗൃഹേ ത്രിപദച്ഛലേന
 യാച്ഛാമൃതേ പഥി ചരൻ പ്രഭുഭിർന ചാൽയഃ || 17 ||

നാർഥോ ബലേരയമുരുക്രമപാദശൗച -
 മാപഃ ശിഖാ ധൃതവതോ വിബുധാധിപത്യം |
 യോ വൈ പ്രതിശ്രുതമൃതേ ന ചികീർഷദന്യ -
 ദാത്മാനമംഗ ശിരസാ ഹരയേദിമേനേ || 18 ||

തുഭ്യം ച നാരദ ഭൃശം ഭഗവാൻ വിവൃദ്ധ -
 ഭാവേന സാധുപരിതുഷ്ട ഉവാച യോഗം |
 ജ്ഞാനം ച ഭാഗവതമാത്മസതത്ത്വദീപം
 യദ്വാസുദേവശരണാ വിദുരഞ്ജസൈവ || 19 ||

ചക്രം ച ദിക്ഷുവിഹതം ദശസു സ്വതേജോ
 മൻവന്തരേഷു മനുവംശധരോ ബിഭർതി |
 ദുഷ്ടേഷു രാജസു ദമം വ്യദധാത് സ്വകീർതിം
 സത്യേ ത്രിപൃഷ്ഠം ഉശതീം പ്രഥയംശ്ചരിത്രൈഃ || 20 ||

ധൻവന്തരിശ്ച ഭഗവാൻ സ്വയമേവ കീർതി -
 ര്നാമ്നാ നൃണാം പുരുരുജാം രുജ ആശു ഹന്തി |
 യജ്ഞേ ച ഭാഗമമൃതായുരവാവരുന്ധ
 ആയുശ്ച വേദമനുശാസ്ത്രവതീര്യ ലോകേ || 21 ||

ക്ഷത്രം ക്ഷയായ വിധിനോപഭൃതം മഹാത്മാ
 ബ്രഹ്മധ്രുഗുജ്ജ്വലിതപഥം നരകാർതിലിപ്സു |
 ഉദ്ധന്ത്യസാവവനികണ്ടകമുഗ്രവീര്യ -
 സ്ത്രീഃസപ്തകൃത്യ ഉരുധാരപരശ്വധേന || 22 ||

അസ്ഥത്പ്രസാദസുമുഖഃ കലയാ കലേശ
 ഇക്ഷ്യാകുവംശ അവതീര്യ ഗുരോർനിദേശേ |
 തിഷ്ഠൻ വനം സദയിതാനുജ ആവിവേശ
 യസ്മിൻ വിരൂധ്യ ദശകന്ധര ആർതിമാർച്ഛത് || 23 ||

യസ്മാ അദാദുദധിരൂഢഭയാംഗവേപോ
 മാർഗം സപദ്യരിപുരം ഹരവദ് ദിധക്ഷോഃ |
 ദൂരേ സുഹൃൻമഥിതരോഷസുശോണദൃഷ്ട്വാ
 താതപ്യമാനമകരോരഗനക്രചക്രഃ || 24 ||

വക്ഷഃസ്ഥലസ്പർശരുഗ്ണമഹേന്ദ്രവാഹ -
 ദന്തൈർവിഡംബിതകകുബ്ജുഷ ഊഢഹാസം |
 സദ്യോസുഭിഃ സഹ വിനേഷ്യതി ദാരഹർതു -
 ര്വിസ്ഫുർജിതൈർധനുഷ ഉച്ചരതോഽധിസൈന്ധവേ || 25 ||

ഭുമേഃ സുരേതരവരുഥവിമർദിതായാഃ
 ക്ലേശവ്യയായ കലയാ സിതകൃഷ്ണകേശഃ |
 ജാതഃ കരിഷ്യതി ജനാനുപലക്ഷ്യമാർഗഃ
 കർമാണി ചാത്മമഹിമോപനിബന്ധനാനി || 26 ||

തോകേന ജീവഹരണം യദുലൂകികായാ -
 സ്ത്രൈമാസികസ്യ ച പദാ ശകടോപവൃത്തഃ |
 യദ് രിംഗതാന്തരഗതേന ദിവിസ്പൃശോർവാ
 ഉൻമൂലനം ത്വിതരമാർജുനയോർന ഭാവ്യം || 27 ||

യദ് വൈ വ്രജേ വ്രജപശൂൻ വിഷതോയപീമാൻ
 പാലാംസ്ത്വജീവയദനുഗ്രഹദൃഷ്ടിവൃഷ്ട്വാ |
 തച്ഛുദ്ധയേതിവിഷവീര്യവിലോലജിഹ്വ -
 മുച്ഛാടയിഷ്യദുരഗം വിഹരൻ ഹ്രദിൻയാം || 28 ||

തത് കർമ്മ ദിവ്യമിവ യന്നിശി നിഃശയാനം
 ദാവാനിനാ ശുചിവനേ പരിഭവ്യമാനേ |
 ഉന്നേഷ്യതി വ്രജമതോഽവസിതാന്തകാലം
 നേത്രേ പിധായു സബലോഽനധിഗമ്യവീര്യഃ || 29 ||

ഗൃഹ്ണീത യദ് യദുപബന്ധമമുഷ്യ മാതാ
 ശുൽബം സുതസ്യ ന തു തത് തദമുഷ്യ മാതി |
 യജ്ജ്യംഭതോഽസ്യ വദനേ ഭുവനാനി ഗോപീ
 സംവീക്ഷ്യ ശങ്കിതമനാഃ പ്രതിബോധിതാഽസീത് || 30 ||

നന്ദം ച മോക്ഷ്യതി ഭയാദ് വരുണസ്യ പാശാദ്
 ഗോപാൻ ബിലേഷു പിഹിതാൻ മയസൂനൂനാ ച |
 അഹ്യാപൃതം നിശി ശയാനമതിശ്രമേണ
 ലോകം വികുംഭമുപനേഷ്യതി ഗോകുലം സ്ഥ || 31 ||

ഗോപൈർമവേ പ്രതിഹതേ വ്രജവിപ്ലവായ
 ദേവേഭിവർഷതി പശൂൻ കൃപയാ രിരക്ഷുഃ |
 ധർതോച്ഛിലീന്ദ്രമിവ സപ്ത ദിനാനി സപ്ത -
 വർഷോ മഹീധ്രമനഘൈകകരേ സലീലം || 32 ||

ക്രീഡൻ വനേ നിശി നിശാകരരശ്മിഗൗർയാം
 രാസോൻമുഖഃ കലപദായതമൂർച്ഛിതേന |
 ഉദീപിതസ്ഥരരുജാം വ്രജഭൃദ്യധൂനാം
 ഹർതുർഹരിഷ്യതി ശിരോ ധനദാനുഗസ്യ || 33 ||

യേ ച പ്രലംബവരദർഭുരകേശ്യരിഷ്ട -
 മൽലേഭകംസയവനാഃ കുജപൗണ്ഡ്രകാദ്യഃ |
 അന്യേ ച ശാൽവകപിബൽവലദന്തവക്ത്ര -
 സപ്തോക്ഷശംബരവിദൂരമരുക്മിമുഖ്യാഃ || 34 ||

യേ വാ മൃദേ സമിതിശാലിന ആത്തചാപാഃ

കാംബോജമത്സ്യകുരുക്കൈകയസ്യഞ്ജയാദ്യാഃ |
യാസ്യന്ത്യദർശനമലം ബലപാർഥഭീമ -

വ്യാജാഹ്വയേന ഹരിണാ നിലയം തദീയം || 35 ||

കാലേന മീലിതധിയാമവമൃശ്യ നൃണാം

സ്തോകായുഷാം സ്വനിഗമോ ബത ദൂരപാരഃ |
ആവിർഹിതസ്ത്വനൂയുഗം സ ഹി സത്യവത്യാം
വേദദ്രുമം വിടപശോ വിഭജിഷ്യതി സ്ഥ || 36 ||

ദേവദ്വിഷാം നിഗമവർത്ഥനി നിഷ്ഠിതാനാം

പൂർഭിർമയേന വിഹിതാഭിരദൃശ്യതൂർഭിഃ |
ലോകാൻ ഘ്നന്താം മതിവിമോഹമതിപ്രലോഭം
വേഷം വിധായ ബഹു ഭാഷ്യത ഔപധർമ്യം || 37 ||

യർഹ്യാലയേഷുപി സതാം ന ഹരേഃ കമാഃ സ്യുഃ

പാവണ്യനോ ദ്വിജജനാ വൃഷലാ നൃദേവാഃ |
സ്വാഹാ സ്വധാ വഷഡിതി സ്ഥ ഗിരോ ന യത്ര
ശാസ്താ ഭവിഷ്യതി കലേർഭഗവാൻ യുഗാന്തേ || 38 ||

സർഗേ തപോഹമൃഷയോ നവ യേ പ്രജേശാഃ

സ്ഥാനേ ച ധർമ്മമഖമൻവമരാവനീശാഃ |
അന്തേ ത്രധർമ്മഹരമൻയുവശാസുരാദ്യാ
മായാവിഭൂതയ ഇമാഃ പുരുശക്തിഭാജഃ || 39 ||

വിഷ്ണോർനു വീര്യഗണനാം കതമോർഹതീഹ

യഃ പാർഥിവാനുപി കവിർവിമമേ രജാംസി |
ചസ്കന്ദ യഃ സ്വരംഹസാസ്ഖലതാ ത്രിപൃഷ്ഠം
യസ്മാത് ത്രിസാമ്യസദനാദുരു കമ്പയാനം || 40 ||

നാന്തം വിദാമ്യഹമമീ മൂനയോഽഗ്രജാസ്തേ
 മായാബലസ്യ പുരുഷസ്യ കുതോഽപരേ യേ |
 ഗായൻ ഗുണാൻ ദശശതാനന ആദിദേവഃ
 ശേഷോഽധുനാപി സമവസ്യതി നാസ്യ പാരം || 41 ||

യേഷാം സ ഏവ ഭഗവാൻ ദയയേദനന്തഃ
 സർവാത്മനാഽശ്രിതപദോ യദി നിർവൃലീകം |
 തേ ദുസ്തരാമതിതരന്തി ച ദേവമായാം
 നൈഷാം മമാഹമിതി ധീഃ ശ്വശൃഗാലഭക്ഷ്യ || 42 ||

വേദാഹമംഗ പരമസ്യ ഹി യോഗമായാം
 യുയം ഭവത്വ ഭഗവാനഥ ദൈത്യവർയഃ |
 പത്നീ മനോഃ സ ച മനുശ്വ തദാത്മജാശ്വ
 പ്രാചീനബർഹിര്യഭൂരംഗ ഉത ധ്രുവശ്വ || 43 ||

ഇക്ഷ്വാകുരൈലമുചുകുന്ദവിദേഹഗാധി -
 രഘ്വംബരീഷസഗരാ ഗയനാഹുഷാദ്യാഃ |
 മാനധാത്രലർകശതധൻവനുരന്തിദേവാ
 ദേവവ്രതോ ബലിരമൂർത്തരയോ ദിലീപഃ || 44 ||

സൗഭര്യുതങ്കശിബിദേവലപിപ്പലാദ -
 സാരന്യതോദ്ധവപരാശരഭൂരിഷേണാഃ |
 യ്യേന്യേ വിഭീഷണഹനുമദുപേന്ദ്രദത്ത -
 പാർഥാർഷ്ടീഷേണവിദുരശ്രുതദേവവർയാഃ || 45 ||

തേ വൈ വിദന്ത്യതിതരന്തി ച ദേവമായാം
 സ്ത്രീശൂദ്രഹൂണശബരാ അപി പാപജീവാഃ |
 യദ്യദ്ഭൂതക്രമപരായണശീലശിക്ഷാ -
 സ്തിര്യഗ്ജനാ അപി കിമു ശ്രുതധാരണാ യേ || 46 ||

ശശ്വത് പ്രശാന്തമഭയം പ്രതിബോധമാത്രം
 ശുദ്ധം സമം സദസതഃ പരമാത്മതത്ത്വം |
 ശബ്ദോ ന യത്ര പുരുകാരകവാൻ ക്രിയാർഥോ
 മായാ പരൈത്യഭിമുഖേ ച വിലജ്ജമാനാ || 47 ||

തദ് വൈ പദം ഭഗവതഃ പരമസ്യ പുംസോ
 ബ്രഹ്മേതി യദ് വിദുരജസ്രസുഖം വിശോകം |
 സധ്യങ് നിയമ്യ യതയോ യമകർതഹേതിം
 ജഹ്യുഃ സ്വരാധിവ നിപാനഖനിത്രമിന്ദ്രഃ || 48 ||

സ ശ്രേയസാമപി വിഭുർഭഗവാൻ യതോഽസ്യ
 ഭാവസ്വഭാവവിഹിതസ്യ സതഃ പ്രസിദ്ധിഃ |
 ദേഹേ സ്വധാതുവിഗമേനൂവിശീർയമാണേ
 വ്യോമേവ തത്ര പുരുഷോ ന വിശീർയതേജഃ || 49 ||

സോഽയം ത്വേഭിഹിതസ്താത ഭഗവാൻ വിശ്വഭാവനഃ |
 സമാസേന ഹരേർനാൻയദന്യസ്മാത് സദസച്ച യത് || 50 ||

ഇദം ഭാഗവതം നാമ യൻമേ ഭഗവതോദിതം |
 സംഗ്രഹോഽയം വിഭൂതീനാം ത്വമേതദ് വിപുലീകുരു || 51 ||

യഥാ ഹരൗ ഭഗവതി നൃണാം ഭക്തിർഭവിഷ്യതി |
 സർവാത്മന്യഖിലാധാരേ ഇതി സങ്കൽപ്യ വർണയ || 52 ||

മായാം വർണയതോഽമുഷ്യ ഈശ്വരസ്യാനുമോദതഃ |
 ശുൺവതഃ ശ്രദ്ധയാ നിത്യം മായയാഽന്ത്മാ ന മുഹ്യതി || 53 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
 ദ്വിതീയസ്കന്ധേ ബ്രഹ്മനാരദസംവാദേ സപ്തമോഽധ്യായഃ ||